

Lib. Bibliotheca P. Thoma Mellyer
SERKENTŐ ORA.

Ref. in ten Mellyer, venit sub Decano
E' nehéz időkben lelki vigyázásra idves-

ségünk drága köntösének meg-óltalmazására fer-

kengettetünk ama' Nagy VESSELENYI

Professore HÁZBOL ki - jött *Michaela Rige*

Dibliothecario Johanne Linde
NÉHAI MÉLTÓSÁGOS LIBER BARO

H A D A D I
VESSELENYI

ISTVÁN *1803*

U R,

FELSÉGES URUNK' belső Tanács Ur Hivének,

az Erdélyi három *Natio és Statusok* bölts *Præsidentének*,

Nemes Közép-Szólnok Vármege' érdemes Fő-Ispánjának, az

Erdélyi Reform. Ekléfiák' s Collegiumok' mind Fő Curato-

rának, mind édes Atyjának ö *Excellentiájának* meg-hídege-

dett tetemei felett a' Koporsó tételkor maga Kolosvári

Palotáján tett rövid Tanításból D E Á K I J O S E F

által, Kolosv. Ref Ekl. egyik méltatlan Taní-

tója által; 1734. 4. Máj.

K O L O S V Á R A T T,

Nyomt: Szathmári P. Sándor által, 1734. Eftend.

07764

SZENT LETZKE.

Titkos Könyv. 16: 15-dik ψ - nek egyik rzikkelyében.
Bóldog a' ki vigyáz, és meg-örzi az ő köntösét.

ELÖL-JÁRO BESZÉD.

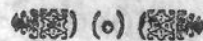
Z Isten Házának egy nehéz és szo-
morú idejét írja-le a' Sz. Lélek B. Salamon
Énekek Enekéről irt Könyvben 3: 7, 8. Imé
ez a' Salamonnak ágya, mellynek környülötte van-
nak 60. erős Férfiak az Izraelnek erőfsei között, mindnyájan
fegyver-fogók, az hadakozásban böltek, kinek-kinek az ő
oldalán vagyon fegyvere az éjtékának félelme ellen. 1. Nem
érthetem itt Salamonon amaz betű Szerint való Salamont,
mert a' dolog maga nem engedi; hanem ama' lélek Szerint való
Pacifictort (mert Salamon békeiségest v. békeiség tsiná-
lót tézen.) a' Krisztus Jéfust. Azért értem pediglen ezt;
mert a' tellyes Sz. Írás nekünk a' Krisztust így tézi előnk-
be az egész Profétiák' Catalogussában Esa. 9: 6. De miné-
küink gyermek kúletik, minékünk Fiú adatik, Kinek vállán
Fejedelemség vagyon, Kinek nevét nevezi Tsudálatosnak, Ta-
nársosnak, erős hatalmas Istennek, -- békeiségnek Fejedelmé-
nek, Miképpen kezdi dolgozni ezt a' békeiséget ez a'
lelki Salamon? arról úgy áll ezen Sz. Proféta a' 11-dik
Részben. A' Fesse törökéből egy lép veszkő-fál fármazik és
az ő gyükeréből egy lép Virág-fál nevededik, kimm az Urnak
Lelke meg-nyugzik. -- vers. 6. akkor lakozik a' farkas a' bá-
ránnal, a' párdutz a' ketske-fuval, --- a' sejtös-tehén és a'
medve együtt legelnek, és azoknak fiok együtt fekszenek, az
Oroflán mint az ökör falmát eszik, a' tses-fopó gyermek az

Aspis-kigyónak jukában gyönyörködik, és a' tsetstől el-választott gyermek a' Basiliskusnak jukába nyújtja az ő kezét, nem ártanak és senkit el nem vesztenek az én egész Sz. hegyemen. Hová nézzen már és mire tartozzék ez a' békeiség, így magyarázza Sz. Pál Apostol Róm. 3: 24, 25. *Meg-igazulunk ingyen kegyelemből a' Krisztusban lett váltságnak általa, kit rendelt Isten engeftelő áldozatúl az ő véreben való bűnek általa nem csak a' mi bűneinknek, hanem az első Testamentum alatt lévő bűnöknek-is el-hallgatásában való igazságnak megmutatására.* Kikre tartozott pediglen ez a' békeiség vallyon csak mi reánk-e kik a' Krisztus születésétől fogva élünk? *Épen magyarázza azt a' Görög Szó mellyel él az Apostol a' betűben; εἰς ἐνδείξιν ὅτι δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τῆς παρρησίας τοῦ προσηγορευομένου ἀμαρτημάτων ἢ in v. ad demonstrationem iusticia ipsius propter preteritionem v. dissimulationem, transmissionem antefactorum peccatorum, talám világosabb erre az a' mit ezen Sz. Apostol elő hoz Kol. 1: 20. A' Krisztus Kereftfájának vére által békeltettek meg Istennel mind azok a' kik ott fenn vannak az Égben, mind a' kik itt alatt a' földön.* (2) Ertem ez lelki Salamonnak a' Krisztusnak ágyán 1. Az ő Felsége Kereftfáját, holott el-aluvék amaz méjj álommal, mellyben harmadnapig vala, mellyről így áll Jérémiás 31: 26. *Fel-serkenék és nézék és imé az én álomom nekem igen édes vala.* 2. Az igaz Anyafentegyház, holott a' Krisztus kereft-fája és annak Tudománnya igazán, tisztán, és minden emberi találmányoknak meg-elegyítése nélkül predikáltatik. Nem nyugfik ugyan-is a' Krisztus abban a' Gyülekezetben, nem fekszik abban az ágyban, nem hál abban az házban holott nem az Apostoli Tudomány hitdettetik, és nintsen betsüleri az ő Felsége Kereftfájának, és kereftfáján véghez ment halálának 's azt követő drága érdemének.

Azt

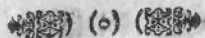

(3) Azt mondja: ezt a' Krisztus Jépus ágyát az Izraelnek erősei örízik, tudom én azt, hogy a' betű szerint való Izrael t. a' 'Sidó nem örzi a' Krisztus Kereftfáját, nem oltalmazza annak Tudományját, nem betsülli a' Krisztus' szenvedését, halálát, és ezeknek drága érdemeit; hanem az Ábrahám hitbéli magva; az, akár 'Sidóból, akár Görögből, akár egyéb Pogányokból fedegettetett fokaság légyen. a' ki arra néz, azt örzi, kiknek-is a' Krisztusban sem a' környül-metélkedés sem a' környül-metélkedetlenség semmit nem használ, Izraelnek nevezeti alatt jó mindazonáltal előnkbe az Uj Testamentomi Lelki Vitéz-is, mert az Ábrahám hitit annak meg-kell esmérni, az I'sák reménségét meg-kell fogni, a' Jákób Istenét magájéva kell-tenni, és mind addig kell harizolni tufakodni hittel, reménséggel, szeretettel, míg nem az Istent meg-gyözi, és Izraelle az-az Istent győzővé lézen.

(4) Azt mondja: 60. vadnak ezek a' Krisztus ágyát öríző Uj Testamentomi Lelki Vitézek. A' ki oktatta magát a' Sz. Lélek stílusához, a' Profétiákban könnyen által láthatja hová tzelezzon és mit tégyen a' hatvanos Éam; fel-vette volt ezt a' Sz. János Apostol a' Salamon halála után körülbé mintegy ezer éftendőkkel és így világositja *Titk. Könyv. 21: látta ama' Mennyei Jérusálemet, melly az égből állott alá (: e' volt az Uj Testamentomi Ekléfia :) ennek ditsőségeit a' mikoron el-nézte, ilyen dolgokat jedzett-meg ebben, 1. Ennek volt 12 drága kövekből álló fundamentoma. 2. A' 12 drága kövekből álló fundamentomon az Izrael 12. Nemzetségeinek neve fel-volt irattatva. 3. 12 Kapui voltanak e' drága Városnak. 4. A' 12 Kapuk felett a' Bárány 12 Apostolinak nevei voltanak fel-irattatva. 5. A' 12 Kapukban 12 Angyalok állottak. Vesd-őzve ez ötför tizenkettőt, meg-találad az 60 Éamot; akárki velem együtt kö-*

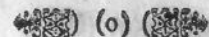
A 3

nyen

nyen által láthatja hogy ez hatvan Éám titkos Éám, és eredet vett amaz ötför *multiplicáltatott* tizenkettős É. Éám-ból, melly tizenkettős Éám ama' 12 Nemzetségeknek a' 12 Apostoloknak szolgálatjok által a' Bárány Krisztus Éámára persételtetteknek Éáma. *Titk. Könyv.* 7 R. Azt mondja itt a' É. János Apostol, hogy ő látta ama' Nap-keletről jövő Angyalt, a' kinél vala a' mindenható Istennek petsétje, és az Izrael 12 Nemzetségéből külön-külön tizenkét-két ezereket elpersétle, Rúben Nemzetségéből 12 ezeret, Gád Nemzetségéből 12 ezeret, Áser Nemzetségéből meg annyit, úgy hogy mindenik Nemzetségből 12-12 ezeren persételtetjenek: Vessd-össze már a' 12Ézer 12 ezeret, találÉ 144 ezeret benne. Nézzétek-meg melly Éépen magyarázza a' É. Irás maga magát. Mikor a' É. Apostol vi'sgálná az Isten Házának dolgait vallyon leÉÉ-é valaha az Isten Házának ezen a' földön bódog ideje, vagy hogy az mind örökké Éenved, és vallyon meg állhat-é az Isten ígéreteivel hogy az Eklésia el-fogyjon e' földről: látta hogy a' Sion hegyén a' Báránnal 144 ezeren állanak vala, kiknek homlokokra írva vala az ő Atyjoknak neve és új éneket énekelnek vala, *Titk. Könyv.* 14 R. Itt vagyon már a' JÉsus Krisztus ágyát őriző Lelki Vitézeknek Éámok, mellyből ez a' vigasztalása minden igaz hitű KereÉtyénnek: foha ezen a' Világon az igaz Eklésia el nem fogyhat, foha olyan 's annyi üldözéseket nem ér, ha az egész Pogányság mind fel-kél-is az ellen, hogy azzal a' JÉsus' Nevét, KereÉtfáját, Tudományját, és hitit meg-tagadtassa, úgy-hogy mindenkori léÉnek e' Világon leg-alább 144 ezereken, kik a' JÉsus Krisztusról vallást mernek bátran tenni, és annak ágyas-házát híven oltalmazzák.

(5) Azt mondja: hogy ezek böltsek a' hadakozásban. Valaminthogy ez a' hadakozás nem külső; úgy ez a' böltesség.

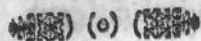

ség-is nem külső 's nem testi és nem áll az emberi böltességnek hízelkedő és hitegető beÉédében, hanem a' léleknek és erőnek mutogatásában, hogy tudják az igazságot az igazsággal, a' É. Irást a' É. Irással öÉve-vetni, és a' lelki-esméretig bé-ható világos mutogatásokkal, *demonstrációkkal* fogva vigyék az embereknek akaratjokat az Istennek akaratja alá.

(6) *Kinek kinek oldalán vagyon fegyvere.* Lelki fegyver ez-is nem testi, ez az Istennek beÉéde, melly-is a' É. Pál Apostol tanítása Éerint 'Sid. 4: 12. *Élő és ható és hathatóssabb akármelly két élű fegyvernél, melly bé-hat az elmének és akaratnak, a' tagoknak egybe kötéséig és a' velőknek oÉlásáig melly a' tsontokon belől vagyon.* Erről a' fegyverről Istennek ez a' parantsolatja vagyon 5Móf. 6: 6, 7, 8. v. *Ez az URnak törvénye, mellyet meg-oltalmaz - gyakoroljad ebben a' te gyermekeidet, mikor le-fekÉel ágyadban, mikor fel-kelÉ a' te ágyadból, ki-mégy a' te házadból, ird-fel ezeket a' te kezédre, süÉgeÉÉed homlokodra, ird a' te küÉöbödre és a' te kapuidra.* Ennek a' fegyvernek oldalán kell lenni Éüntelen a' Krisztus JÉsus igaz Hivének a' Lelki Vitéznek, 's velle kell lenni Éüntelen éjjel és nappal elmélkedni kell erről, kéÉzen kell lenni minden órára Éempillantásra a' lelki hartzra, úgy-hogy ha az idő úgy hozza, az Isten Ditsösége úgy kívánja, igaz hiti és vallása mellett életét-is le tégye, mitsoda már az egyéb, hanem hogy a' Krisztus ágyát nem erőÉakkal, nem hatalommal, nem fenyegetéssel; hanem kegyességgel, Isteni félelemmel, az élő Istennek beÉédével, az igazságnak az igazságból való mutogatásával és jó példa adással kell oltalmazni és Éaporítani, így tanít Isten erre Zakhariás Profétánál 4: 6. *Zorobábel nem erővel, nem hatalommal, hanem az én É. Lelkimmel, azt mondja a' Seregeknek URa Istene.*

(7) *Az éÉtfának félelme ellen.* Nékünk a' Sz. Irás éÉtfaká-

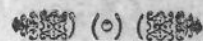

Házának vagy setétségnek emblémájában sokszor tézi előnkbe a' kísérteteknek, nyomorúságoknak, és nehéz szenvedéseknek napjait, melyekben-is nem hever a' Sátán, hanem azon munkálkodik miképen lelkünk' drága köntösétől meg-főzzen, emleget a' Próféta Ésa. 3: olyan komorúságnak idejét, mellyről így szól az Isten: *Jerusalem ki-vágom te belőled a' Támaft, az Oflopot, a' Tanátsos és erős férfiat, a' vén embert, a' bertsületest -- és gyermek Fejedelmet adok tenéked.* Mitsoda pedig ennek vége, meg-mondja a' b. Predikátor a' Salamon Préd. 10: 10. *Faj tenéked Ország mikor a' te Királyod gyermek, és a' te Fejedelmid reggel esznek -- ide való az-is a' mit ezen É: Próféta Éfaiás 57: R. mond. El-vék az igaz, el-fedegettetnek az irgalmasság tévő emberek, és nintsen a' ki efében végye, hogy a' következő nyomorúság alól vétetik-el az igaz.* Ez az idő már az, mellyben ha valaha kellett vigyázni és figyelmezní mintegy serkentő órára, kell vigyáznunk hogy lelkünk drága köntösseitől meg ne főzattassunk.

Tolmátsa úgy látzik ennek az egész dolognak az a' mit olvasunk Habakuk Próféta könyvében 3: R. holott-is nehéz és igen komorú idejét írja le a' Próféta az Isten Házának, az első R-ben arról így panaszkodik: v. 2. *Memmi ideje vagyok Uram hogy kiáltok és nem halgaték-meg, untatlak tégedet az emberek között való törvénytelen hatalomért és nem szabadíték-meg, miért hagyod nézmem a' hamisságot, és miért nézeted velem a' nyomorgatást 's a' t.* Hogy annakokáért az Isten haragos kezületit el-fordíthassa, az Istent meg-engeztelhesse egy szép áhítatos imádságot vízen az Isten eleiben 3: R. v. 1. *Jébova hallám a' te fenyegető befédedet és meg-rettenék, Jébova eleveníts-meg a' te munkáidat az ő eftendeinek közepette, az ő eftendeinek közepette mondom jelents-meg irgalmasságodat, haragodban irgalmasságodról emlékezzél-meg.* Ugy tézi a' Próféta az

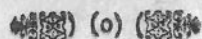
Istent

Istent eleiben mint egy kemény hadi Fejedelmet, ki mikorön ellensége' földére mégyen, hogy annak köfalait el-rontsa, Palotáit el-hánnya, ditsőséjét porban takarja és fántó földet bé sózza; irgalmatlan seregeket rendel az ellen, kik-is gyakorta magokat ki mutatják kedvetlen ábrázattal. Azt mondja erről v. 3. 4. *Az Isten a' Thémán hegyéről ki-mutatá magát, és a' kent Isten a' Páran hegyéről, bé-fogá az egeket az ő ditsősége, az ő ditsőségével rakva a' föld. -- v. 6. fel-állá az Isten és el-oftá a' földet, reájok tekintett és el-olvasztotta a' Pogányokat 's a' t.* Mi volt vége ennek az Isten haragos kezületinek azt így írja-le azon szent Próféta v. 16. 17. *Hallám és meg-rettene az én fivem a' te fődra, ajakim-is reskettének, az én tsontaimra-is rothadás szálla és magamba meg-háborodám, - a' fige sa nem virágzik (vagy a' mint az LXX Görög-fordítók fordítják) nem gyümölszözik, meg-tsal az olaj fa, a' mezők élést nem adnak, ki vék a' jub az akolból és nem léken ökör az iftáloban.* A' ki főkott a' Próféták stylussához, jól tudja hogy itt a' Szent Léleknek semmi gondja nintsen a' betű szerént való fige és olaj-fákra, betű szerént való juhokra ökrökre; hanem az Isten Házának egy olyan sovány, olyan meddő és terméketlen idejét írja-le a' mellyben (:ha kellett valaha vigyázni a' lélekre, a' léleknek köntösére, valóba kell vigyázni; mert itt hullanak el-az erős Férjfiak, itt fedegettetnek ki a' bölts, az ezes, a' tanátsos férjfiak, itt vagdaltatnak-ki a' kegyes és irgalmasság tévő emberek, az oflopok a' támaftok itt esnek-el, mellyből az következik hogy a' kegyes és mind ezekkel mind pedig magok viselésekkel jó példa adó emberek el-halván, majd az igazság sárban tapodtatik, az igaz és kegyes embereknek nem lezék bertsületek, még az Isten befédének sem lezék tekinteti, hanem oftán az hamisság lábra kap, a' gonofok mindenüt győzedelmeskednek, és a' mint vagyón Ésa. 59: 15.

B

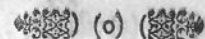
EL-

El-fogyott az igazság, és a' ki a' gonofságtól el-távozott azt bolondnak tartják, melyet lát a' Isten és nem tevék ő nékie. Ez az idő már Zülő Annya az Epicuréismusnak, Sadducæismusnak és az Athæismusnak melly mind három rossz vallásnak ez az Symboluma. Solt. 94: 7. Az Isten e' dolgot nem látja, a' Jákób Isten nem tudja. Ide néz már egyenesen ez a' Tanácsadó a' mikoron azt mondja: Bódog a' ki vigyáz, és meg-őrzi az ő köntösét.

A' vigyázásról ez eddig elég, már kell mennünk a' bódogságra és azt kérdelem valyon vagyon-e bódogság ezen a' Világon? a' régiek között sokan a' bódogságot helyheztesik az ektendőknek sokaságában, úgy-hogy mentül több ektendőket éamlálhatott valaki, annál bódogabb volt, én azt nem hiszem, azért mert noha (: kivált a' Viz-özön előtt élők:) sok ektendőig éltenek mint Ádám 930-ektendőket. Járed 962-ektendőket, Mathusélek vagy Mathusálem 969-ektendőket. Noé mind a' két Világot látta és élt 950-ektendőket, de mindenik után, meg-vagyon írva ez a' Éomorú clausula: --- és meg-hala. Nints hát itt bódogság! mert vagy elébb vagy későbbre mindennek a' ki éületik csak meg-kell halni. Vadnak ísmét a' kik a' bódogságot helyheztesik e' Világi nagy ditsőségben és gazdagságban, úgy-hogy mentül gazdagabb valaki, annál bódogabb légyen, de én ezt-is hazontalanságnak tartom, mit használt Nagy-Sándornak hogy e' Világnak nagy részét bé-hódoltatá, Dariusnak a' Persák, és Porusnak az Indusok halhatatlan kintsel biró Királyának. tizta veres márvány-köböl rakott és vert aranyból álló oklopokkal ékesítettett Palotájokat el-vévé, el-birá és magájévé tévé, mert ő-is meg-hala, még pediglen egy pohár mérges ital miatt, mint a' leg-éegényebb koldus. Cresus a' Lydusok Királya töméntelen gazdagsággal bir vala, mellynek

málsa

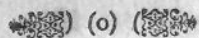

málsa az ő idejében nem volt. Solont a' Görög-Orzági Bóltsek között egyiket magához hivatja 's ilyen kérdést támaszt eleibe: mond-meg énnékem kitsoda e' Világon leg-bódogabb? tézen ilyen feleletet: *Halála előtt senki magát bódognak nem mondhatja.* Rajta-is telék, mert Cyrusfal való hadakozásában el-fogatván, kezei lábai öfve köttetnek és egy rakás fára fel vettetik hogy meg-égesék, akkor jut e'ében a' Solon fava; mellyre nézve háromszor így kiált-fel: O! Solon O! Solon O! Solon, mellyet midön Cyrus meghalla, meg-kérdezi mire hívja Solont? így felel: mert jut e'embe hogy énnékem ezt meg-jövendölte volt Solon, midön így éölött: *Halála előtt senki magát bódognak ne mondja.* Nints hát a' gazdagságban-is semmi bódogság. A' Stoicus Philosophusok ebben helyheztesették a' bódogságot, ha valaki az indúlatokat úgy le tudja tenni, a' testiséget úgy le tudja vezetni, hogy ha következnek bódog napjai nem örül, ha következnek bódogtalanok nem búsul, bódog, bódogtalan napjaiban mintegy közikla úgy áll, de ez-is rossz le-írása a' bódogságnak, mert akármelty jól tanúlt valaki az Isten' *Scholájában*, soha az indúlatokat és a' testiséget minden részből le nem vezetheti, Móses az Istennek hív éölőja vala, úgy beééltt véle az Isten éinről éinre, hogy egy Profétával sem úgy halála után, de még-is erőtelenkedik, még-is indúlatot mutatva, 4. *Móf. 16: 15* midön így imádkozik gyölölői ellen: *Ne tekints az ő áldozatjokra.* Illyés egy nagy é: életü Proféta vala, kire-is e' Világ nem vala méltó, azért az Isten testestől lelkestől fel-ragadá az Égben, nézzétek-meg mint erőtelenkedett az Isten nehéz keze alatt, 1. *Kir. 19: 4.* *Elég immár az én életem, óh URam vedd-el az én lelkemet mert nem vagyok jobb az én Atyáimmál.* Tsel. 14: 15. A' É: Pál és Barnabás Lystrában mennek prédikállani, és mikoron egy Annya méhétől-fogva való sántát meg gyógyítanak egy favok-

B 2

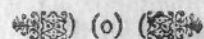
kal,

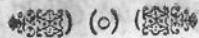

kal, a' Lystrabéliek ezt látván fel-kiáltának Lycaoniai nyelven: *Istenek jöttek egymond mi közünkben emberi ábrázatban,* a' Jupiter Papjai bikát kőzörúznak-meg, hogy nekik áldoznának, futamodnak a' nép közzé ezt mondván: *Atyámfiai férfiak mit tselekedtek? mi is emberek vagyunk, és olyan inálatok vadnak mi bennünk-is mint fintén ti bennetek.* Légyen hát nállunk a' bódogság az hívő embernek az Istennek jó Atyaságában, jó gondviseelésében lett az a' meg-nyugovása, a' mellyel ha következnek bódog, ha következnek bódogtalan napjai, nem zúgolódik, bolondsággal Éáját Isten ellen nem nyitja-meg, hanem magát az Isten keze alatt meg-alázván, az Isteni É: akarattól függést-fel mindeneket, nézvé az Idvezítő Éavaira Mát. 10: 29, 30. *Nemde nem megvehetnek-e két verebét is egy kis filléren, de még-is csak egy sem eskik azok között a' Földre a' ti Ményei Atyátok' akaratja nélkül, Néktek pedig fejeteknek baja-Éálai-is mind Éámon vadnak.*

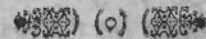
Harmadik nevezetes dolog ebben a' letzkében ez: az a' bódog a' ki vigyáz és meg-tartja vagy meg-örzi az ő köntösét. Köntösnek vagy öltözetnek nevezeti alatt sok helyeken adja minékünk előnkben a' Szent Lélek a' É: Írásban, az igazságot, Éentséget és mind azt valami az egész KereÉtyén embernek ékekségére vagy, minémü az igazságról való vallás tétel és a' kegyesség minden munkáinak gyakorlása. Solt. 132: 9. *A' te Papjaid öltözzenek-fel igazsággal.* Éfés. 4: 24. *-és fel kell öltöznötök amaz új embert melly Isten Éerént teremtetett az igazságra és a' valóságos Éent életre,* akár melly ékes légyen a' testnek öltözete de ha a' léleknek nintsen köntöse a' melly ötet-is ékeksé tehessé Isten előtt, a' É: Angyalok előtt és az egész AnyaÉentegyház előtt rút az, és nem méltó az igaz Ézeretetre ama' Gazdaggal. Luk. 16: 10. -mindennap biborban, bársonyban járhat valaki, de ha a' Lázár koldus hiti nála

nála nintsen, pokolba nyitja-fel Éemeit. Semmiben nem volt munkásabb eleitől fogva a' Sátán, mais semmiben nem fut, nem Éarad Éerényebben mint ebben, miképpen Éofthassa-meg a' hívő embert lelkének ettől a' drága köntösétől mint az első embert meg-ÉofÉta, és így a' bűnnek rongyos és Éennyes köntösét adhassa rá, azt mondja már az Éent Apostol a' Kristus Éájából; az a' bódog a' ki meg-tartja az ő köntösét. A' Görög Éó mellyel itt él az Apostol Éép erejü Éó, annyit téÉen mintha mondaná: Mig a' Éentek ezen a' világon élnek, nem lehet azoknak állandó békeÉségek és nyugodalmok, hanem többire Éüntelen való hartzok, nehéz tufakodások és kedvetlen próbájok vagy az azoknak, ellensége az hívő embernek a' maga teste, a' vérrel és indulatokkal egyben, ellensége annak e' gonofban tétetett világ, az ő Éiaival és Éányival egyben, ellensége annak az Ördög az ő minden Angyalival és feregeivel, úgy-hogy az örök életre el válaÉtatott ember, Éoha nem lehet ezen a' világon *securus* bátor; mert vagy egyik vagy másÉik ez három feregek között, (: ha mind az három nem-is edÉer'smind :) Éüntelen ofromollya miképpen lelkét drága köntösétől meg-ÉofÉta és mezítelen hagyván tsúffá tégye ez életben-is ugyan, de Éiváltképpen a' következő életben, húzzák vonnják egy felöl ezt a' köntöst az említett ellenségek, de más felöl az Hívő ember-is húzza vonja, kémenyen tartja és nem engedi magát azoktól meg-gyózzettetni 's meg-ÉofÉtatni az Isteni kegyelem által. Itt vagy már annak fundamentoma, miért híÉÉük mi azt hogy a' kegyelemnek állapotjára Istentől egyÉer fel-vétettetett 's örök életre el-válaÉtatott ember nem eshetik-ki végképen abból a' kegyelemnek állapotjából, bizony ha mi rajtunk állana és mi tölünk függene abból való ki eshetésünk, meg-gondolván 's jól meg-fontolván azt, mitsoda erőtelen 's rom-

lott természetü emberek vagyunk mi, mitsoda sokféle messerségei vadnak a' Sátánnak, mitsoda erős ostromot tart gyakorta e' világ az hívő ember ellen, nem hétzer, hanem hetven hétzer ki-eshetnének; függ hát ez: elsöben a' mi örök el-választatásunktól Efész. 1: 4. *Választott minket -- minekelötte e' Világnak fundamentomi fel-vettetnének, hogy légyünk szentek és fegyhetetlenek.* Ugy választattunk hát 's a' végre hogy szentek és fegyhetetlenek légyünk, nem hogy bünben éljünk, 's gonofságot tselekedjünk. 2. Függ a' kegyelemnek állapotjában való meg-állhatásunk az Isteni erős oltalomtól, 46. Soltárban ezt emlegeti hálá-adással az Anyafentegyház, midön így szól: *Az Isten a' mi reménségünk -- és kellete-korán való segítségünk, annakokáért nem fél semmit is a' mi lelkünk, hogy ha minden vizek fel-zavarodnának-is, ha a' tenger förnyen zúgna-is, ha az hegyek a' tengernek közepiben bédölnének is, nem féltünk, az ő vizének folyásimeg-vidámitják az Istennek várofsát, és a' Felséges Istennek f: lakó helyét, az Isten ő közepette vagyon, ennekokáért meg nem indul, meg-segíti Isten ötöt hajnal felé.* Jelles ide a' mit akkori Római nagy Püspök Paulus III. felöl olvasunk, ki-is az ő Palotája falára ama' ditsöséséges emlekezeti V. Caroly Tsáfárt aluva ki-festette, eleiben festetvén a' szerentsét egy golyobifon álva, ki-is az aluvó Tsáfárt legyezi vala, utánna vólt az emblémának magyarázatja írva ily szókkal: A' nagy emberekre kiker Isten ki-választ és elhív a' több emberek közzül hogy légyenek az Istennek *personalis*, olyan gondja vagyon az Istennek, úgy örzi az Isten ezeket, hogy még mikor aluznak-is és magokról gondot nem tudnak viselni, az Isten vigyáz ő-reájok, Innen az Hivek felöl mondja É: Péter Apostol 1Pét 1: 5. *Az Isteni kegyelem által mintegy praesidium által öriztetünk az idvejségre.* Mitsoda mezzé terjedett és szép erejü szó légyen itt-is

itt-is az, mellyel él a' É: Apostol (: *Φαρομαχης* :) igen jövény mind a' Görög nyelvben, mind a' É: Írásban a' ki nem tudja. Mellyekből látsunk ilyen

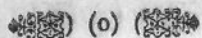
T U D O M Á N Y T.

Meg-lehet az, hogy még a' Hitetlen-is ebben az életben juthat gyakorta nagy ditsösésre, jó állapotra, mellyben a' ki vagyon merő fél Isten, de ha csak éftendeit fámlálhatja, ditsöségét mutogatja, Nemzetségét irogatja, még nem bódog, ott vagyon hát mind a' lelket mind a' testet meg-nyugató, mind a' lelket mind a' testet Isten előtt kedvesse tévő bódogság, az holott a' Hívő ember úgy meg-nyukfik az Istennek minden akarátján és olly engedelemmel botsátja magát alája az Isteni végezésnek, hogy akár következzenek bódog, akár következzenek bódogtalan napjai ballgat, és az Isteni kegyelem által vigyázván örizi lelke' drága köntösét füntelenül.

Két dolgot mondok a' Tudományban.

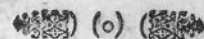
(1) Sokszor az Istent igazán nem félő 's nem esmérő ember-is e' világon nagy ditsösésre emelkedhetik-fel, melly állapotjában-is merő fél Isten, de még-is nem bódog. Adónibérek felöl olvasuk *Birák Könyv* 1: 7. Hatvan Királyoknak kezekén és lábokon való hivejkeket vagy nagy ujjakat el-vagdván a'ztala alatt fedegettette őket úgy tsúfolta-meg, de mitsoda bódogság vólt benne? ő velle-is azont tselekedik Júda és Simeon Nemzetsége mind kezein mind lábain való nagy ujjait el-vagdaltaták és úgy hala-meg. Saul Számárokat keres vala Koronát talála, de mitsoda ditsösége vólt benne? jó emlékezetü Augustinus Éava szerént: *Qualis vita finis ita.* a' mint élt úgy holt-meg, mert maga magának gyilkosa lön. Néro maga-is egy rossz ember vólt, az Apja-is rossz ember vólt, a' Nagy-Apja sem derék, minden Historicusoknak ítélet tételek szerint, még-is Római Tsáfárságot ére; de

de mitsoda ditsősége v. boldogsága volt benne? alig ülhet bé Tsáfári Ékibe mindjárt az *Oraculum*tól arról tudakozik, vallyon meddig tart az ő birodalmának ideje? minthogy az *Oraculum*ok vagy a' Kápolnáknak lakni 's onnan feleleteket adni Éokott ördögök az ő Éokások szerint mindenkor tsal-fa és két felé-is magyarázható feleleteket Éoktanak vala adni a' tanáts kérdőknek, úgy itt-is ilyen lön a' felelet: *Cave tibi Imperator ab anno septuagesimo tertio*, az az: Tsáfár félj az hetven harmadik éftendőtol, így magyarázza ő ezt: minden bizonnyal hetven három éftendeig él, azért minden utálatosságra 's kegyetlenkedésre adja magát, mellyet mikoron nem Éenvedhetné Gálba a' seregnek Hadnagya 73 éftendős ember, arra juttatja Nérót hogy maga magának gyilkosa lön, e' Éókkal végezvén életét: *Itane nec Amicum habeo nec inimicum ut qui dedecorose vixi turpius peream*. Erre jutott-é életem, hogy sem barátom sem ellenségem nintsen hogy a' ki gyalázatosan élttem gyalázatosan veszek-el. itt-is azt mondom a' mit fellyebb: *Qualis vita finis ita*.

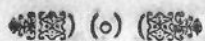
(2) Azt mondom a' Tudományban, az a' boldog ember a' ki úgy nyukfik-meg az Isteni bölts igazgatásban hogy akármelly nehéz dolgok között az Istenre néz és azon Istennek kegyelme által igyekezi örízni lelke' drága köntösét. Nem ir semmit munkásabban előnkben a' É: Irás mint ezt a' természetű veszettségét a' romlott embernek. Sz Jóh Pátriárka vad Éamárnak vemhéhez, Ésaías Próféta fűhöz, me-zőnek virágához hasonlít mindnyájunkat. Sz Pál Róm. 3: Nintsen tsak egy igaz-is, nintsen ki tudná és meg-keresné az Isten, mindnyájan el-bajlottanak, hasonlatlanokká löttenek, nintsen tsak egy igaz-is. 2Kór. 3: 5. azon É: Pál Apostol így tanít: *Ti magatoktól a' jónak még tsak meg-gondolására-is alkalmatlanok vagytok*. Filip. 2: *Isten a' ki mind el-kezdi, mind el-*

el-végezi a' jót 's a' t. Innen hiÉÉük már hogy jóságos-tse-lekedeteink az idvességre olly Éükségesképen meg-kívántató utak és eszköök, hogy azok nélkül idvességünk felöl nints remétségünk, az Isteni kegyelem ugyan-is azoknak kút-feje, az Isteni erő és Mennyei kegyelem által nem mi tölünk 's nem tulajdonképpen mi általunk léÉnek azok a' jóságos-tselekedetek, mellyek-is a' minthogy Istentől Éármaznak 's Mennyei kegyelem által munkálkodnak, úgy egyedül a' kút-főre az Istenre vezetnek.

MIRE-VALÓK MIND EZEK?

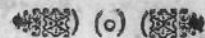
Tanúljuk-meg. Annak a' boldogságnak melly az Isten előtt meg-állhat, és mind a' lelket mind a' testet mind örökké boldoggá teheti, egyetlen egy fundamentuma az Istennek és a' Krisztusnak igaz esmérési és Ézereteti. Sólt. 73: 25. *Kitsoda volna nekem mennyekben te náladnál több, és te náladnál egyébbem nem gyönyörködöm e' földön, el-fogyattatott az én testem és az én Éivem, az én Éivemnek köÉiklája, az én örökségem te vagy Isten mind örökké*. Ez bátoritá amaz Éent Márttyromokat, Dan. 3: kik-is inkább válaÉták az égő kementzének tűzében való meg égettetést, minekutánna meg-kosztolták vala az Istennek barátságát mint-sem a' Pogány Király' bálványait imádnák és azoknak tisztetséget tennének, Tsel 21: Egy Agabus nevű Próféta el-oldván É: Pálnak övét, magának kezeit lábait öÉve kötözvén így Éól az Apostolok előtt: *azt mondja a' Szent Lélek: azt a' Éérfiat a' kié ez az őv, így kötözik öÉve. Éérusalembe, mellyet hallván a' több Apostolok, kéri hogy ne mennjen fel és ne vesesse magát, olly hirtelen így felel: v. 13: Mit miveltek Éíván és az én lelkemet kesergetvén, mert én nem tsak meg-kötöztetni; hanem meg-is ölettetni kéÉ vagyok az én URam Éésusnak nevéért*. Bizony a' ki a' Krisztussal való Éoros esmeretségnak édesységét meg-kosztolta, annak

annak az halál' keferüsége édesebb a' méznél-is , és a' mi másoknak kedvetlen és fomorú, az ő-néki kedves és gyönyörüséges.

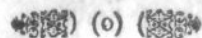
A L K A L M A Z T A T Á S.

Szenvedd-el árvák feregében már bé íratott Méltóságos Özvegy, Szenvedjétek-el Méltóságos Árva Ház, és Méltóságos Uri Atyafiak mind két ágon lévők, hadd alkalmaztassam azokat a' mellyeket rövid Éóval el-mondottam ez íetét Bóltotskában már bé Zároltatott Néhai Méltóságos Urra ö Excellentiájára. Az én letzkém e' vala: *Bóldog a' ki vigyáz és az ő köntösét megtartja vagy meg-örizi*, a' Tudomány ebből e' vala: Meg-lehet az hogy még az hitetlen-is ebben az életben juthat gyakorta nagy ditsőségre jó állapotra mellyben a' ki vagyon merő fél Isten, de ha csak éztendeit Éámlálhatja, ditsőségét mutogatja 's Nemzetségét írogatja, még nem bóldog, ott vagyon hát mind a' lelket mind a' testet meg-nyugottó, mind a' lelket mind a' testet Isten előtt kedvesé tévő bóldogság, a' holott az hívő ember úgy meg-nyugzik az Istennek akarátjában, fejét úgy hajtja meg az Istennek kebelében, hogy akár következzenek bóldog, akár következzenek boldogtalan napjai halgat, és az Isteni kegyelem által vigyáztván örzi lelke drága köntösét Éüntelenül. Mind azt a' mit a' letzkében kerestem, mind azt a' mit a' Tudományban fel-találtam ebben a' bóldog lélekben mint eleven példában találtam-fel. Ki minekutánna eredetét vette ama' nagy ditsőségű VESSELENYI Házból, mind gyermekségét, mind Ifúságát, Uri nagy lineát illető virtusokkal jelesen meg-ékesítte, mindenek felett, a' kegyesség és Ézent Éelidség annyira ékessé 's kedvesé tévé ötet mindenek előtt, de kíváltképpen az akkori időben élő amaz nagy Ditsőségű és Erdély Országának Egén hajnal Csillag módjára fénlő Gubernator Néhai Méltóságos Gróff Losontzi BANFFI GÖRGY Ur, és Néhai Gróff BETHLEN KLÁRA Ur AÉÉony előtt

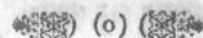

előtt hogy ez igen meg-keferedet és mostan már bánnatos Éívet viselő édes leányoknak. Méltóságos Özvegynek Gróff BANFFI KATA Ur AÉÉonynak házasságára méltónak itilék 's találak. E' kegyes Uri Házba bé-plántáltatván Éorossabb kegyességgel kezdé életét ékesíteni, e' lévén mind bóldog mind boldogtalan napjaiban fő igyekezete miképpen e' tsalárd és álhatatlan világnak ellene állhasson és lelke drága öltözetit az Isteni kegyelem által (: melly nálla nem kitsiny vala :) meg-tarthassa 's meg-örizhesse. Ha az emberek *Privatusok* nem vólnának valahánfó ez ézekben jut: Meg-hólt VESSELENYI ISTVÁN Ur, bizony velem együtt vallást tennénk arról hogy olyan nagy Fejedelem esett-el az Erdélyi Méltóságos Urak közzül, olyan Tsillag esett le a' földre, olyan hiv belső Tanátsofsa hala-meg ditsőségesen uralkodó VI. CAROLUS Császár Urunknak 's örökös Fejedelmünknek a' kitől a' Éelidség Éelidséget, a' kegyesség kegyességet, a' moderatio moderatiót, és az okofság okofságot tanulhat vala. Istenéhez és Ézent vallásához buzgo, Felséges Urához 's Urunkhoz hívséges, Felséges Ura Éolgálatjában mellette lévő tanáts Ur társáihoz egyenes, bűnnek utálója, a' jó rendnek Éoros meg-tartója, kegyességnek Isteni félelemnek és minden jóknak Ézeretője, ő volt a' ki a' közönséges jóban olly egyenes lábakkal nyomta a' kengyelt, hogy fenki vagy barátságáért vagy adományjáért a' fejért feketének a' feketét fejérnek nem mondotta. Egész Erdély Orzága meg Éólittalak 's bátran mondom, Nagy ditsőségeket zárjátok ma bé ebben a' kopersóban. Vegyétek fel például a' nagy Erdőkben lévő nagy élő-fákat, akár az erős Éél miat, akár féjze, akár tűz miatt soha nem dőlnek azok úgy ki hogy mellettek lévő fok apróbb fának romlást ne tsinálnának, meg-jövendőlm hogy bizony fok nyomorútlak, gyámoltalanok, Özvegyek, Árvák, Isten

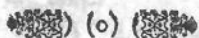

Fölgaí, Próféták fiaí fohajtáíísal emlegetni fogjátok azt: *Igazán meg-bólt VESSELÉNYI ISTVÁN.* Ha amaz egéé Világon leg-hiresebb Kép-író Apelles halottaiból ma fel-támadna, e' gyá-
 fős Theatrumon meg-állhatna, bóltí eéét, gyors kezét, ferény pennáját és tanúlt penicillusát arra fordítaná hogy írja le e' nagy bánatott, hogy rajzólja, 's hogy fesse-ki e' nagy kárt. Árvák feregében már bé irattatott Méltóságos Özvegy; Árva Ház és ehez vérrel egyben kötötett Méltóságos Uri Atyafiak! mellyet a' É: Istennek nehéz keze reátok botsáta, bizony többre nem mehetne tsak a' mire akkor méne, mikor AGAMEMNONNAK IPHIGENIAJÁN való nagy keferüségét és bánatját le akarván írni az Agamemnon ortzájára egy kormos vizzel festett valtag burkot feste, jelentvén ezzel hogy olly nagy vólna az a' bánat, mellyet nintsen nyelv, nintsen penna a' ki ki-tudná mutatni, a' vígaftalás azért valóban Éükséges vólna, de én ebben-is ezt tartom: Valaminthogy a' jó embernek ditsiretiről jobb semmit nem föllani, mint-sem keveset mondani, úgy az ilyen nagy keferüségek között lévő embernek vígaftalására jobb semmit nem föllani mint sem keveset mondani. Ez engem fokzor a' gondolkodásra el-ragad: Valamint-hogy a' Méltóságos nagy BETHLEN Házból, Méltóságos KEMÉNY Házból, Méltóságos TELEKI Házból, (ezekről Éólok; mert ezekhez vagyok közelebb:) úgy a' Méltóságos nagy BÁNFFI Házból ritkán Éakad-ki a' gyáf, alig találók olly eéztendő, mellyben vagy egyik Házban vagy másíkbán, vagy egyik lineán vagy másíkon halottat ne temesünk, tsak az egy eéztendő *circulussát* juttatom eéztektebe: 12. hólnapok el-fojása alatt négy nevezetes Éomorú halotti *casus* sebesíté meg a' lelketeket: Gyaluban egyik, Árok-alján a' másík, Bartsán az harmadík, ama' bóldog em-

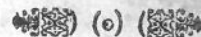
emlékezetü Néhai M. Gróff GYULAI FERENTZ Generalis árva Házában, itt *Kolosváratt* a' negyedik e' gyáfban öltöztetett Méltóságos árva Házban. Ez-is nem kevés materiát ad a' gondolkodásra akárkinek. Méltóságos -Özvegy hogy a' kik Éintén 34. eéztendőknek el - folyása alatt ritka példájú házafsági Éent életet éltek vala (:mert mint az Éeme fényét úgy félt vala, a' mint betegségben fokzor magam láttam:) ez bóldog életeteknek 34. eéztendeit, ez Éomorúan fojdogaló és fatalis 34-dík eéztendő ketté vágá s' meg-zavará, Éintén 8. hólnapokig tartó nehéz fájdalmái 's Éinlödése után, Husvét harmad-napját követő éjÉzakának 12-dík óráján, életének harvan -egyedik eéztendejében, halála órájáig már végtére lasú pihegés-sel s' É. foháÉkodásokkal e' múlandó életből az örökkévalóságra által költözék, minekutánna a' É. Innepi három napokon minden nap kétfér maga palotáján a' közönséges Éiteni tíÉteletet meg-kívánta véghez-vitetni, és a' É. Sakramentummal az Ur Vatsorájával lelkét meg-vígaftalta vólna, és így mint a' gyertya a' másók Éolgálatjában el-loboga 's el-aluvék. Én nem találók M. Özvegy nagyobb vígaftalást ennél, hogy az Ésten nem Éégyenli magát Özvegyeknek és Árváknak Éstenének nevezni, a' ki egyedül fogja fel óltalmát az igaz Özvegynek, 2. Mós. 22: 22, 23, 24. verí olvasátok-meg. *Egy Özvegyet vagy Árvát-is ne nyomorítsatok-meg --- mert ha én hozzáí kiáltván kiáltánd, meg-hallgatván meg-hallgatom annak kiáltását, fel-gerjed az én haragom, el-veÉtelek titeket fegyverrel, és a' ti feleségeitek özvegyek léÉnek, és a' ti gyermekeitek árvák* Hóí. 14: 4. *az árva te nálad tanál kegyelmet.* Eddig ditsőfséged s' koronád vala Méltóságos de halandó Férjed, már az halhatatlá és romolhatatlan Ésten. Eddig Férjed vólt e' gyáfós ko-

porsóban nyúgovó néhai Méltóságos Ur, már a' te Férjed a' te Teremtőd. Eddig Attyád volt ez hitünknek s' valásunknak nagy Özlopa, nagy Ékessége, már a' te édes Atyád ki reád gondot visel, és el-nem aluzik, a' mindenható Ur Isten.

Ti-néktek Méltóságos Uri Fiainak Leányinak és Vejeinek Méltóságos L. B. JOSIKA MOSES és Méltóságos Római Sz. Imperiumbéli Gróff Széki TELEKI ADAM Urak édes Atyai fivéből házarmazott ilyen Testamentomot tett: Ézerefsétek egymást, betsüljétek meg árvaságra maradt Méltóságos Özvegy édes Anyákat, hordozzátok egymás terhét, Ézenvedjétek-el egymás fogyatkozásit így áld és így erősít-meg az Isten titeket-is. SCYLURUS napkeleti hatalmas Királynak tartásatok-meg példáját, ki mikoron halála óráján jelen lenni látá 80. fiait eleiben állítá, 80. nyil-vefűzőket egyben köttete, az első fiától fogván az utolsóig mindenikkel meg-probáltatja ha el törhetik, mikoron egyik se tudná el-törni egyenként mindenikkel el-töreti ilyen intést téven utánna. Fiaim Ézerefsétek egymást kössétek öfve lelketeket, vessétek öfve hátatokat nyelveteket. Országot hodoltattok-meg, Népeket hajtatok magatok alá és senki titeket meg nem győz, de ha egyenetlenek léftek egymás közt, meg-ízakadoztok, valamint az egyes nyil-vefűzők el-törének, úgy ti-is egyenként el-hullotok és el-romoltok. Ha valami egyenetlenkedés tanálna indulni közöttetek vagy egyfzer vagy máfzor, vagy egyben vagy másban, nézzétek mintegy atzél tükörre arra a' mit az 133. Soltárban előnkben tett a' É: lélek a' követésre: *Imé melly igen jó és melly gyönyörűséges dolog az Atyafiaknak egyességben való lakások, az igaz olyan mint az ember fejére öntetett drága kenet, --- mint az Hermon hegynek barmatja melly a' Sion hegyeire alá fál, mert ott parantsolja az Ur hogy legyen áldás és élet mind örökké.*

Ti-

Tinéktek minden renden lévő Hallgatók, Nagyok, Kitsínyek, Belső, Külső, kik meg-tiszteltétek e' tiszteséget érdemlett Néhai Méltóságos Urat, és nem sajnállatok fáradságtokat a' Éomorú alkalmatossághoz, azt kívánja e' Éomorú és gyáfos Ház a' mit kíván vala Dávid a' Jabes Gileádbélieknek 2Sam. 2: 5, 6. *Aldottak vagytok ti az URtól kik ezt az irgalmaságot tselekedtétek a' ti URatokkal -- annakokáért mostan az Ur tselekedjék irgalmaságot és igazságot veletek.* Hozzá tézem én e' jó kívánságot a' Dávid Éavaihoz: *Tisztelljen-meg az Isten titeket, kik meg-tiszteltétek e' már bódog lelket, és légyen betsületes mind életetek mind halálotok, az életnek és a' halálnak Fejedelme előtt a' mi URunk JÉsus Kristusunk előtt.*

Te pediglen bódog lélek mennj-bé a' te nyugodalmodban, zárkozzál-bé ágyas-házadban és nyugodjál abban, a' kin kívül nintsen senkiben másban idvesség és élet.

Á M E N.

